

Tampella

TAMPERE.
FINLAND

Tampereen kaupungin edunvalvonta

Tilannekatsaus 5/2020

Kilpailukykyjohtaja A-K Heinämäki

Yhteysjohtaja T. Salkoaho

TAMPEREEN KAUPUNKI

Johdanto

- Edunvalvonnan kehittämisen kokonaisuus on otettu tavoitteeksi EKI:n palvelualueella vetovoima- ja edunvalvontaryhmässä.
- Osana kehittämistyötä on tunnistettu useita kaupungin ja seudun eri toimijoiden yhteisiä edunvalvonnan tehostamiseen ja vaikuttavuuden parantamiseen liittyviä kehittämiskohteita.
 - o Muun muassa verkostojen tunnistaminen, systemaattisempi seuranta, tavoiteasetanta, alueen edunvalvojatoimijoiden yhteistyö, kansainvälisen kokonaisuuden kytkeminen kokonaisuuteen ja tehokkaampi vaikuttajaviestintä
- Kaupunginhallitukselle annetaan tilannekuva hallitusohjelmatavoitteiden toteumasta, vuoden 2021 budjettitavoitteista ja koronakriisin aiheuttamasta välittömästä edunvalvonnasta.

Edunvalvonnan kokonaiskoordinaatio

TAMPERE.
FINLAND

Koordinaatio
valmistelu,
kehittäminen

Tampereen kaupunki/Vetovoima- ja edunvalvonta palveluryhmä

Vastaa yhteisten edunvalvontatavoitteiden kokoamisesta ja muotoilusta edunvalvontatyön käyttöön

Koordinoi edunvalvontaan liittyvää valmistelua sidosryhmien kanssa

Ylläpitää tilannekuvaa edunvalvontaan ja päätöksentekoon liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä linjauksista

Kehittää edunvalvonnan vaikuttavuutta ja vaikuttajaviestintää

Yhteensovittaminen
ja tiedonvaihto

Pirkanmaan edunvalvontaryhmä yhteistyöalustana

Muodostuu kaupungin, kaupunkiseudun, Pirkanmaan liiton, kauppakamarin, BT:n ja yrittäjien edustajista

Valmistelee toimijoiden yhteisiä hallitusohjelma- ja budjettitavoitteita

Järjestää päättäjä- ja vaikuttajatapaamisia ja –foorumeita

Ylläpitää ajantasaista tilannekuvaa yhteisistä edunvalvonnan asioista

Kehittää osaltaan edunvalvonnan yhteisiä käytäntöjä ja toimintatapoja

Päätöksenteko

Yhteistyörakenteet

(Esim. kaupunkiseudun
kuntajohtajakokous)

Yhteistyöfoorumit

(Esim. Pirkanmaan
vaikuttajafoorumi,

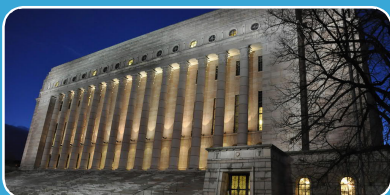
Poliittiset
pätöksentekaelimet
(kuntien hallitukset,
seutuhallitus,
maakuntahallitus)

Edunvalvonnan ulottuvuudet

Seudullinen ja maakunnallinen taso

- Seudulliset sopimukset, yhteistyörakenteet, toiminnan rahoitus
- Yhteistoiminta-alueet, kuntayhtymien omistajaohjaus

Kansallinen taso

- Lainsäädäntöön vaikuttaminen
- Sopimuksellisuuden kehittäminen
- Suurten kaupunkien yhteistyö
- Budjettitavoitteet

EU- ja kansainvälinen taso

- EU-rahoitus
- KV-hankkeet
- Kansainväliset verkostot

Tilannekuvan sisältö

1. Hallitusohjelmatavoitteet
2. Budjettitavoitteet 2021
3. Kunta- ja muuhun yhteistyöhön liittyvät alueellisesti merkittävät muut edunvalvonnan kohteet 2020
4. Koronan aiheuttamat edunvalvontatarpeet
 - o Elvytysinvestoinnit
5. Edunvalvonnan suuntaa linjaavat tehdyt päätökset ja annetut lausunnot

Hallitusohjelmataavoitteet

- Hallitusohjelmataavoitteet on hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksessa tammikuussa 2019.
- Tämän jälkeen tavoitteiden seurannasta ei ole tehty systemaattista koontia.
- Seuraavilla nostoilla on tehty yleiskuva hallitusohjelmataavoitteiden toteumatilanteesta keväällä 2020.

Missä menemme hallitusohjelmatavoitteiden kanssa? TAMPERE. FINLAND

1. Kaupunkipolitiikan vahvistaminen: Suuret kaupungit ja valtio valmistelevat ja toteuttavat kaupunkipolitiikkaa yhteistyössä. Kaupunkipolitiikan tulee olla keskeinen osa hallitusohjelmaa.	• Kansallisen kaupunkistrategian valmistelu käynnissä VM-vetoisesti. Suurten kaupunkien viesti selkeästä tavoiteasetannasta on viime viikkoina saanut valmistelussa toivottua sijaa. • Suurilla kaupungeilla on edustus merkittävässä lainsäädäntöhankkeissa, tiedonvaihto edustajien välillä on toimivaa.
2. Toimintaedellytysten turvaaminen: Valtionosuusjärjestelmä on uudistettava. Nuoret aikuiset on huomioitava omana ikäryhmänään tulevassa rahoituksessa.	• Kuntatalouden menot kasvavat tänä vuonna koronaviruskriisin takia lähes 2miljardia euroa. Edunvalvonnan keskiössä tällä hetkellä koronaviruksen aiheuttamien taloudellisten vaikutusten kompensointi kunnille ja suoraan sairaanhoitopiireille.
3. Kaupunkien kansallinen ja globaali saavutettavuus: Kaupunkien sisäisiä, valtakunnallisia ja kansainvälisiä liikenneyhteyksiä on kehitettävä sujuvammiksi osana elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistamista ja ilmastonmuutoksen torjuntaa.	• Suomi-rata hankeyhtiön neuvottelutulos saavutettu ja yhtiön perustamisen valmistelu käynnissä. Työn jatkoon kannalta olennaista on saada kaupunkiseudun kunnat pysymään neuvottelutuloksen takana päätöksenteossaan. • Suurten kaupunkien joukkoliikennetuen merkittävä tasokorotus ei ole toteutunut, Ilmastoperusteisiin toimiin varattu 20M€ on myönteinen lisäys, mutta siitä osoitetaan suurille kaupunkiseuduille murto-osa n. 1/3. • Tavoitteena edelleen on, että valtio sitoutuu myös raitiotien 2. vaiheen kustannuksiin vähintään kolmanneksella.
4. Kaupunkien vastuu elinvoiman ja työllisyyden vahvistamisesta: Ratkaisunavaimet alueen elinvoiman ja työllisyyden parantamiseen sekä osaamisen kehittämiseen on oltava jatkossakin kaupungeilla.	• Kokeilulaki annetaan eduskunnalle tällä tietoa kesäkuussa 2020. • Kokeilut käynnistyvät 1.1.2021 ja päättyvät 30.6.2023 • Neuvottelut TE-toimistolaisten siirtymisestä kokeiluun toteutetaan syksyllä. • Tavoitteena, että pysyvemmän mallin valmistelu käynnistyy valtion ja kuntien yhteistyönä heti syksyllä. • Hallitus linjaa työvoimapolitiikan pysyvästä palvelurakenteesta hallituskauden aikana.
5. Valta päättää alueen maankäytöstä tulee pysyä kaupungeilla.	• MRL-uudistustyö on käynnissä. Keskustelu uudistuksen suunnasta on ollut vaillinaista. Laajan kokonaisuudistuksen tarve on tällä hetkellä kysymysmerkki. • Harva taho on valmis muuttamaan merkittävästi kaavajärjestelmää, mutta moni näkee tarpeen prosessien sujuvoittamiselle ja nykyaikaistamiselle. • Valmistelua on leimannut se, että sitä on edistetty osa kerrallaan, kokonaiskuvasta ja tahtotilasta ei ole käyty keskustelua. Kaupunkien asiantuntemusta ei ole juuri hyödynnetty.
6. Suora sopimuksellisuus: Neljän suurimman kaupunkiseudun asema MAL-sopimuskumppanina tunnistetaan ja turvataan.	• MAL4-sopimusneuvottelut saatatettu loppuun toukokuussa 2020. Sopimuksen hyväksyntä tällä tietoa kesäkuussa 2020. Keskeisiä tavoitteita: • Valtion ja kaupunkiseudun suoran sopimussuhteen jatkaminen ja myös kuntien keskinäisen sitoutumisen varmistaminen MAL-teemoista • Rahoituksen turvaaminen. • Tampereen raitiotien rakentamisen etenemisen ja seudullisen laajenemisen suunnittelun rahoittaminen. • Lähijunapilotin jatkaminen hallituskauden loppuun LVM:n rahoituksella sekä asema- ja seisakeinfran rakentaminen/parantaminen (Tesoma, Nokia, Lempäälä ja Orivesi) • Monimuotoisen asumisen toteutumisen varmistaminen (mm. ARA, seudun kunnat)

Budjettitavoitteet 2021

Valmisteltu yhteistyössä Tampereen kauppakamarin, Business Tampereen, Pirkanmaan Yrittäjien, Pirkanmaan liiton ja kaupunkiseudun kuntayhtymän kanssa kaupunginhallituksessa hyväksytyjen hallitusohjelmatavoitteiden pohjalta.

Keskeiset budjettitavoitteet vuodelle 2021

RAIDELIIKENTEEN KEHITTÄMINEN

- Suomi-rata –hankkeen edellytysinvestointien käynnistyminen (Kerava-Riihimäki –välin neliraiteistaminen)
- Tampereen henkilöratapihahankkeen (TAHERA) käynnistyminen
- Nykyisen pääradan suunnittelu, jotta päästään nopeasti investointeihin, 60 milj. euroa vuodelle 2021.

VT9 TAMPERE-ORIVESI

- Yhteysvälin jäljellä olevien investointien toteuttaminen syksyllä 2020 alkavan Yliskylä-Oritupa -välin investoinnin lisäksi. Kokonaistarve on 140 miljoonaa euroa, joka voidaan jakaa useammalle vuodelle.

TEOLLISTEN OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMINEN JA HOIVA-ALAN KOULUTUSPAIKKOJEN LISÄÄMINEN

- Koulutuksen ja osaamisen vahvistaminen 2. asteelta korkeakouluihin sisältäen myös valmistavan teollisuuden generaattorirahoituksen, 80 miljoonaa euroa vuodelle 2021.
- Hoiva-alan koulutuspaikkojen lisääminen 2. ja 3. asteella väestön ikääntymisestä, hoiva-ammattilaisten eläköitymisestä sekä palvelujen mitoituksesta (hallitusohjelma) johtuen.

HIILINEUTRAALISUUDEN EDISTÄMINEN

- o MAL 4-sopimuksen rahoituksen turvaaminen.
- o Tampereen raitiotien rakentamisen etenemisen ja seudullisen laajenemisen suunnittelun rahoittaminen.
- o Lähijunapilotin jatkaminen hallituskauden loppuun LVM:n rahoituksella sekä asema- ja seisakeinfran rakentaminen/parantaminen (Tesoma, Nokia, Lempäälä ja Orivesi).
- o Joukkoliikennetuen korottaminen ja kohdistaminen kaupunkiseudulle palvelutason parantamiseen ja raideliikenteen

Koronasta aiheutuvat edunvalvontatavoitteet ja -toimet

Koronakriisi ja sen jälkihoito kunnissa 1/3

- Valtion tulee täysimääräisesti kompensoida koronaviruksen aiheuttamat tulomenetykset ja menolisäykset kaupungeille ja kaupunkikonserneille.
- Kompensaatiossa tulee huomioida se, että koronaviruksen negatiiviset vaikutukset on suhteellisesti suurimmat suurissa kaupungeissa johtuen kaupunkien tulorakenteesta sekä kaupunkien palveluvetoisesta elinkeinorakenteesta.
- Kaupunkien tehtäviä, velvoitteita ja sääntelyä tulee systemaattisesti helpottaa, jotta kaupungit voivat sopeuttaa omaa toimintaansa koronakriisin jälkeiseen aikaan.
- Erikoissairaanhoitoon syntyvä hoitovelka tulee kompensoida täysimääräisesti suoraan sairaanhoitopiireille esimerkiksi erillisinä valtionapuna.

Koronakriisi ja sen jälkihoito kunnissa 2/3

- Valtion tulee osoittaa talousarviossa lisärahoitusta erityisesti infrainvestointeihin sekä rahoitusosuuksia kaupunkien perusinvestointeihin. Elvytysinvestoinnit parantavat kaupunkiseutujen saavutettavuutta, kilpailukykyä ja niillä myönteisiä työllisyysvaikutuksia.
- Valtion on varauduttava kompensoimaan lisämenoja ja tulomenetyksiä myös vuoden 2020 jälkeen.
- Lisäksi kaikki hallitusohjelmaan sisältyvät ja kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajentamista koskevat tavoitteet ja linjaukset tulee uudessa tilanteessa arvioida kriittisesti.
 - o Poikkeus: Työllisyyskokeilun nopea eteneminen ja sen kautta polku kaupunkien pysyvämpään roolin vahvistumiseen työllisyyden hoidossa sekä elinkeinopalveluissa. Kokeilu helpottaisi myös mm. ELY-keskusten työtaakkaa kriisin aikana. Työllisyyskokeilu resursoitava kasvavan tarpeen mukaiseksi.

Koronakriisi ja sen jälkihoito kunnissa 3/3

- Erityisesti suurille kaupungeille elämystalouden merkitys on aluetaloudellisesti kriittisen tärkeä. Koko palveluketju matkailu- ja ravitsemusalan toimijoista kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yrittäjiin ja tapahtumasektoriin on kriisissä. Näiden toimijoiden tukeminen kriisistä ulos on aluetalouden kannalta kriittisen tärkeää.
- Kriisi haastaa kaiken kaikkiaan kuntien kyvyn kehittyä ja pitää huolta elinvoimasta kaupungistumisen tahdissa. Ei toivottuja ilmiöitä ovat kestävän kehityksen toimenpiteiden hidastuminen, smart city-ratkaisujen hidastuminen, eri väestöryhmissä ja alueilla tapahtuva polarisoituminen ja eriytymiskehitys. Suurten kasvavien kaupunkien erityispiirteet tulisi siis huomioida valtion rahoituksen kohdennuksessa. Ajan ja ilmiöiden kompleksisuus tulisi myös näkyä valtion uusissa avauksissa.
- Kriisin kunnille ja koko julkiselle sektorille aiheuttamia monentyyppisiä vaikutuksia on analysoitava tiiviissä vuoropuhelussa kaupunkien ja valtion kesken.

Tampereen kaupungin esitykset lisätalousarvioita ja elvytyspakettia varten

Hanke	Hankekortti/lisätietoja	Kustannusarvio	Huomiota	Toteutettavissa
Tampereen henkilöratapiha	Hankekortti https://vayla.fi/tampereen-henkiloratapiha	Valtio yht. n. 100M€ Tampere: 100	Tampereen henkilöratapihaa ja asemakeskusta pitää kehittää yhdessä ja kokonaisuutena.	2021-2025
Tesoman asema	https://vayla.fi/tesoma	Valtio: 1,5M€ Tampere: 1,5M€	Kaupunki toteuttamassa omaa osuuttaan 2020	2020
Vt 12 Santalahti-Vaitinaro parantaminen ennen eritasoliittymää	Hankekortti	Valtio yht.: n. 5M€ Tampere: n. 3,5M€	Sisältää neljä hanketta: 1. Raitiotiestä johtuvat muutokset 2. Lisäkaista Vaitinaro-Engqvistinkatu 3. JKP-väylä radan varteen 4. Lisäkaista uittotunnelin kahvilan kohdalle	Hanke 1: 2021 Hanke 2: 2020 Hanke 3: 2021 Hanke 4: 2021
Vt 9 parantaminen välillä Alasjärvi-Käpykangas	Hankekortti	Valtio: 60 M€ Tampere: 20 M€	Tasanteen etl + Aitolahden etl yht. 10 M€	2021-
Vt 12 Vaitinaron eritasoliittymä	Hankekortti	Valtio: 30 M€ Tampere: 30 M€	Selvitys: Tampereen kehätien sisäisten maanteiden roolit Edellyttää tiesuunnitelman ja asemakaavat	2022-
Raitiotien 2. vaihe	Valtionalousarvio 2019	Valtio: 30 % toteumasta Tampere: 90 M€	Raitiotie Oy:n osuus 70 M€	2021-
Radanvarren melusuojaus Pispala		Valtio: 0,5 M€ Tampere: 0,5 M€	Sopimus puuttuu	

Muita seudullisia MAL 2020-2023 sopimusehdotuksia lisätalousarvio- ja elvytyskohteiksi

Hanke	Hankekortti/lisätietoja	Kustannusarvio	Huomiota 1	Huomiota 2	Toteutettavissa
Lempäälän, Nokian ja Oriveden asemat/seisakkeet		Valtio: 4.0M€ (Nokia 3,5 Me Lempäälä 0,5 Me)	Sisältää suunnittelua ja toteutusta	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020-2023
Liityntäpysäköinnin sekä kävelyn ja pyöräilyn infra ja palvelut	Erillinen erittely tarvittaessa	Valtio 15 Me, Seudun kunnat 15 Me	Sisältää suunnittelua ja toteutusta	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020-2023
Joukkoliikennetuen lisääminen		Valtio: Yhteensä 6 Me, josta 4 Me lisärahoitus	Kaluston uudistaminen kestäville käyttövoimille Raitiotieliikenteen käynnistyminen 2021 Seudun kunnat ohjaavat vuosittain 21 Me jkl-tukeen.	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020-2023
Raitiotien seudullinen yleissuunnitelma sekä toteutussuunnittelu Pirkkalaan ja Koiliskeskukselle		Valtio: 3,5 M€ (30%) Kunnat: 10,0 M€	Yleissuunnitelman kunnat: Tampere, Pirkkala, Ylöjärvi ja Kangasala	MAL 2020-2023 - sopimusehdotus	2020

Edunvalvonnan suuntaa linjaavat tehdyt päätökset ja annetut lausunnot

[Tampereen kaupungin hallitusohjelmataavoitteet](#) (kh 28.1.2019)

Sote-uudistus:

[Tampereen kaupungin lausunto maakunta- ja sote-uudistuksesta](#) (kh 21.6.2018)

[Tampereen kaupungin vastaus kyselyyn kuntien roolista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina](#) (kh 2.9.2019)

[Sote-uudistuksen tilannekatsaus ja valtionavustusten haut kansalliseen sote-palveluiden uudistamiseen \(kehittämiskokousasia\)](#) (kh 9.3.2020)

[Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle Uusimaa-Pääkaupunkiseutu-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportista](#) (pormestari 21.1.2020)

[Tampereen kaupungin lausunto terveydenhuoltolain ja sosiaalihoitolain muuttamisesta; valmiutta ja häiriötilanteiden hoitamista koskevat säädökset](#) (pormestari 15.4.2020)

MAL-sopimus:

[Valtion ja Tampereen kaupunkiseudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusluonnos 2020-2023](#) (kh 11.5.2020)

[Tampereen seudun kuntien ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen \(MAL\) -sopimuksen alustavat tavoitekokonaisuudet](#) (kh 4.3.2019)

[MAL3-seurantaraportti vuodelta 2018](#) (kh 5.8.2019)

Työllisyyden kuntakokeilu:

[Työllisyyden kuntakokeiluun osallistumisesta päättäminen](#) (kh 18.2.2020)

[Tampereen kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työllisyyden kuntakokeiluista](#) (pormestari 23.1.2020)

[Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 - Erityisesti työvoimapalvelujen alueelliset kuntakokeilut](#) (pormestari 22.10.2019)

[Tampereen kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Kasvupalveluvirastosta ja kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä](#) (pormestari 19.10.2018)

[Lausunto julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi](#) (pormestari 4.4.2018)

Linkkejä

- [Pääministeri Marinin hallitusohjelma](#)
- [Pääministeri Marinin lainsäädäntösuunnitelma vuodelle 2020](#)
- [Valtion talousarvio 2020](#)
- [Valtion kehys- ja budjettivalmistelun aikataulut](#)

TAMPERE.

FINLAND

KIITOS

TAMPEREEN KAUPUNKI